

Araştırma Makalesi • Research Article

Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Evli Çiftlerin Bütçe Yönetimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

An Investigation of the Views of Social Work Students on Budget Management of Married Couples

Fatümatü Zehra Ercan*, Sümeyye Danacıoğlu**, Nur Feyzal Kesen***

Öz: Kişinin bütçesiyle ilgili evlenmeden önce bireysel olarak aldığı kararları evlendikten sonra eşiyile birlikte alması beklenmektedir. Kişilerin harcamalarına ilişkin kararlar, ailenin diğer bireylerini de etkilediği için bütçe konusu çiftler arasında konuşulması gereken bir konudur. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki konuşulması gereken konuların başında gelmesine rağmen bütçe, konuşulması zor konular arasına girmekte, evlilik ilişkisini önemli ölçüde etkilemekte ve ondan etkilenmektedir. Bu araştırmada evlilikte bütçe konusu incelenmiş ve geleceğin aile danışmanı adayları olan sosyal hizmet öğrencilerinin evli çiftlerin bütçe yönetimine ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla 342 sosyal hizmet öğrencisine online olarak anket uygulanmıştır. Araştırma öncesinde Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu 06.07.2020 tarihli toplantıda 626 sayılı kararla etik kurul izni alınmıştır. Toplanan veriler SPSS 20 programı kullanılarak ki-kare testiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın en önemli sonucu katılımcıların bazı sorulara verdikleri cevapların ebeveynlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığının görülmesi olmuştur. Bireyler benliklerini inşa ederken yetiştikleri çevreden etkilenmektedir. Bütçe konusundaki tutumlar öncelikle aileden öğrenilmektedir. Bu tutumlar bireylerin bütçe konusundaki düşünce ve davranışlarını etkileyebilmektedir. Bu sebeple, anne-baba eğitim seviyesinin bütçe konusundaki düşünce ve davranışların belirlenmesinde önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırma neticesinde sosyal hizmet öğrencilerinin bütçe konusuyla ilgili farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu ancak, evlilikte bütçe konusunun nasıl yönetilmesi gerektiği ile ilgili özel eğitim almalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile Danışmanlığı, Evlilikte Bütçe, Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Öğrencileri

Abstract: It is expected that the decisions taken individually regarding the budget before marriage are taken together with the spouse after marriage. Budget is an important issue that should be discussed between couples, as the decisions of individuals regarding their expenditures also affect other members of the family. Studies have

* Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID: 0000-0001-9978-1713 zehraercan@selcuk.edu.tr (Sorumlu Yazar)

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı
ORCID: 0000-0002-8709-1376 sumeyyedancioglu@gmail.com

*** Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID: 0000-0002-6455-0293 nurfeyzal@gmail.com

Cite as/ Atıf: Danacıoğlu, S., Ercan F.Z. & Kesen N.F.(2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin evlilikte bütçe yönetimine ilişkin görüşlerine yönelik bir inceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3),1379-1397
<http://dx.doi.org/10.18506/anemon.977811>

Received/Geliş: 02 Ağust/Ağustos 2021

Accepted/Kabul: 09 October/Ekim 2022

Published/Yayın: 30 December/Aralık2022

shown that although it is one of the primary issues that should be discussed, budget is among the most difficult topics to talk about. It significantly affects the marriage relationship and is even affected by it. This study focused on the issue of budget in marriage. An online questionnaire was administered to 342 social work students, who are future family counselors, to analyze their views on the budget management of married couples. Before the research, the study approved the ethics committee at Selcuk University Faculty of Health Sciences Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee with the decision numbered 626 at the meeting dated 06.07.2020. The data was analyzed using the Chi-square test on the SPSS 20 software program. The most significant result of the study is that the answers given by the participants to some questions differed significantly according to the education level of their parents. Individuals are affected by the environment they grow up in while constructing their selves. Attitudes on the budget are primarily adopted from the family. These attitudes can affect the budget-related thoughts and behaviors of individuals. For this reason, it has been found that the education level of parents is important in revealing the thoughts and behaviors about budget. The study showed that the social work students have a high level of awareness about budget; however, it is thought that it may be beneficial for them to receive special training on how to manage budget in marriage.

Key Words: Family Counseling, Budget of Married Couples, Social Work, Social Work Students

Giriş

Sosyal bilimlerde bir çalışma alanı ve bir meslek olan sosyal hizmet, sosyal problemlerle ilgilenerek birey, aile ve toplumla çalışmalar yapmaktadır (Ronald, 2013: 3). Bu çalışmada sosyal hizmetin çalışma alanlarından olan ailenin bütçe yönetimi üzerinde durulacaktır. Ailenin sağlıklı ve işlevsel olması mikro, mezo ve makro bağlamda önem arz etmektedir. Modern toplumda da kurumsallaşan aile yapısı ve sürdürülebilir aile düzeni politik anlamda destek görmektedir. Aile özellikle tam oluşmamış refah devletleri için önemli bir refah kurumudur. Bu bağlamda ailenin sağlıklı ve işlevsel olması, ilişkilerin sürdürülebilir ve destekleyici olması toplum sağlığı ve yönetimi için gerekli görülmektedir. Türkiye özelinde de aile refahının dağılımında birincil önceliğe sahiptir. Aile biriminin sağlıklı olması toplumun işlevselliğinin sürdürülebilirliği ile ilişkilendirilmektedir (Aydiner Boylu, 2019: 6; Günay, 2019: 259). Aynı zamanda bireyle toplum arasında köprü görevi görmesi sebebiyle aile birimi bireyler için de önemli bir yere sahiptir (Baydar, 2019: 64). Aile mikro düzeyde çocuğun bağlanma, güvenlik, aidiyet, ilk nesne ilişkileri ve kimlik kazandığı ilişkisel temelli bir yapıdır. Bu bağlamda ailenin yeterince işlevsel ve ilişkilerinin sağlıklı olması sağlıklı bireylerin yetişmesi için temel önemdedir.

Aile, zaman zaman yaşanan toplumsal değişikliklerden olumsuz etkilenip değişikliklere uyum sağlayamadığında ya da üyelerin etkileşimli yapısından dolayı ailedeki bir üyenin değişiminin diğerlerini etkilemesi sebebiyle dengesi bozulduğunda; ailenin güçlenmesi, uyum ve dengesini yeniden kazanması için verilen hizmetlere aile sosyal hizmeti denmektedir (Çamur Duyan, 2018: 76; Günay, 2019: 259; Zastrow, 2014: 104). Aileyle gerçekleştirilen sosyal hizmet uygulamaları, bireyden ziyade bütün aile üyeleriyle çalışarak değişim gerçekleştirmeyi hedeflemekte (Thompson, 2016: 103) ve aile ilişkilerindeki uyumu artırmayı amaçlamaktadır (Çamur Duyan, 2018: 79).

Bütün ilişkilerde zaman zaman çatışmalar kaçınılmaz olmakta ve özellikle kadın ve erkeğin farklı nesne ilişkileri stilleri bu çatışmalara kaynaklık etmektedir (Göka, Yüksel, & Göral, 2006). Evlilik sırasında iletişim kalıplarının işlevsiz olması sebebiyle çiftler arasında anlaşmazlık yaşandığında veya yaşanan çıkar çatışmalarında uzlaşma sağlanamadığında çiftler danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyabilmektedir (Zastrow, 2014: 269-270). Evlilikte özellikle para konusunda sorun yaşandığı, diğer sorun alanlarının ise çocuklar, boş zaman etkinlikleri, cinsel yaşam, kök aile sorunları, aldatma, iletişim bozuklukları ve bireylerin duygusal ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi sorunların olduğu ifade edilmektedir (Söylemezoğlu, ve ark., 1998).

Alanyazın incelendiğinde birçok farklı ülkede yapılan araştırmalar göstermektedir ki para konusu, çiftler arasında potansiyel çatışma ihtimali barındırmasıyla evrensel bir niteliğe sahiptir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 100). Finansal çatışma karmaşık bir konudur ve birçok değişken bu çatışmaya sebep olabilmektedir. (Dew ve Stewart, 2012: 57). Para yönetimine ilişkin algılanan sosyal güç ve paraya yüklenen anlam sonucunda aile bireylerinin birbirini kontrol etmeye çalışması ve birbirlerine karşı suçlayıcı ve düşmanca yaklaşması sonucu çatışma yaşanabilmektedir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 92). Bunun aksi bir durum olan ve eşlerin birbirine bağlılık ve saygı

duyduğu evliliklerde parasal konularda çatışma daha az yaşanmakta, eşleri tarafından onaylanan ve takdir gören kişilerin parayı savaş aracı olarak kullanmadığı görülmektedir (Dew ve Stewart, 2012: 57).

Bu bilgiler ışığında para tartışmalarının içerik ve iletişimden oluşan iki sacayağı olduğu belirtilmektedir. İçerik ile para konusu kastedilmekte, iletişim ise ilişkinin genelini kapsamakta ve böylece ikili bir yapı karşımıza çıkmaktadır. Para tartışmalarında gelir miktarı ya da hiyerarşiden ziyade çiftler arasındaki iletişim fonksiyonlarının daha belirleyici olduğu ifade edilmektedir (Britt, Huston, ve Durband, 2010: 56). Eşler arasındaki iletişim zayıf olduğunda birbirlerine anlatmak istediklerini eksik ya da yanlış anlatarak gerçek mesajı veremeyen çiftler parayla ilgili konularda çatıştıklarında buradaki asıl sorun mali konulardan ziyade zayıf iletişim becerileri olabilmektedir (Dew ve Stewart, 2012: 46). Dolayısıyla aile içerisindeki iletişimin gücü, ailenin kaynak kullanımını işbirliği içerisinde gerçekleştirebilmesi için önemli bir belirleyici olmaktadır (Terzioğlu, 1981: 188).

Evliliği böylesine etkileyebilme potansiyeline sahip olan bütçe konusu, aileyle çalışan profesyonellerin dikkat etmesi gereken ve çiftleri para konusunda konuşmaları için teşvik etmesi gereken bir konudur (Haselwood, Koochel, ve Britt-Lutter, 2019: 340-343). Ayrıca profesyonellerin dikkat etmesi gereken bir başka konu kendi sahip oldukları değer ve inançlardır. Bireyler belli bir çevrede yetiştikten sonra benimsedikleri değerleri fark etmeyebilir (Zastrow, 2014: 257). Oysa profesyonel olmak, kişinin kendisinin farkında olmasını ve mesleki müdahale sırasında müracaatçıları kendi değer yargılarına göre değerlendirmemesini gerektirmektedir. Para ve bütçe yönetimine ilişkin düşünce ve inanç kalıplarımız genellikle kendi ailemizdeki yaşantılarımıza göre şekillenmektedir. Bu sebeple bu konuya dair çarpık fikirleri ve önyargısı olan danışmanın bu konuda ailelere danışmanlık vermesi sağlıklı ve güvenilir değildir. Tüm bunlar düşünüldüğünde birer aile danışmanı adayı olan sosyal hizmet öğrencilerinin bu konu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırma sosyal hizmet öğrencilerinin evli çiftlerin bütçe yönetimine ilişkin görüşlerini farklı değişkenlere göre incelemeyi amaçlamaktadır.

Aile ve Sosyal Hizmet

Aileye sunulan en önemli hizmetler aile terapisi veya aile danışmanlığı hizmetidir (Zastrow, 2014: 106). Çalışmanın ilerleyen sayfalarında, aile bireylerinde herhangi bir psikopatoloji olmayan, birbirlerine şiddet uygulamayan, değişime istekli olan ve maddi yoksunluk yaşamayan ailelerde; ailenin dönemsel, gelişimsel ya da ani krizlerinde aile bireylerinin başa çıkma kapasitelerini artırmak ve güçlendirmek amacıyla sosyal hizmet uzmanları ve diğer profesyoneller tarafından uygulanan danışmanlık hizmetlerini ifade etmek amacıyla aile danışmanlığı kavramı kullanılacaktır.

Aile danışmanlığının kökenine baktığımızda aile çalışmaları ile sosyal hizmetin çok eski tarihlerde kesiştiği görülmekte ve sosyal hizmet mesleğinin bireylerin sorunlarıyla çalışırken çevresi içinde birey anlayışıyla çalışmalarını yürüttüğü için birçok disiplinden daha önce aileyle çalışmanın öneminin farkına vardığı belirtilmektedir (Tuncay, 2018: 107). Zastrow (2014: 106)'un ifadesine göre aile danışmanlığıyla ilgili çoğu kaynak sosyal hizmet disiplini tarafından geliştirilmiştir. Aile alanına kuramsal katkı veren ve ailenin bir sistem olarak değerlendirilmesi gerektiğinin üzerinde duran psikiyatrik sosyal hizmet uzmanı olan Virginia Satir, aileyle çalışma konusunda önemli bir yere sahiptir (Tuncay, 2018: 107; Zastrow, 2014: 106). Ailenin bir sistem olarak kabul edildiği Aile Sistemi Kuramının çatısı altında değerlendirilen bütün yaklaşımlarda, insan sorunlarının ilişkisel boyutu ve ailenin alt sistemlerle etkileşimleri üzerinde durulmaktadır (Corey, 2015: 517).

Aile sisteminde bireyler kendi başlarına değil çevrelerindeki ilişkileri ile değerlendirilmelidir. Çünkü bireyin gelişimi, içinde bulunduğu ailedeki üyelerin davranışlarıyla ve kurulan etkileşimle doğrudan ilişkilidir (Mavili, 2015: 138-139). Aile sistemi kuramcıları, bireyin sorununu geleneksel yaklaşımlardaki (psikanalitik yaklaşım) gibi yalnızca geçmişine ve içsel durumuna bağlamayarak, bireyin içinde bulunduğu sistemle birlikte çalışmanın önemine vurgu yaparak kökten yenilikçi bir bakış açısı sunmuşlardır (Corey, 2015: 519).

Aile sistemini daha iyi anlayabilmek için ailenin yapısal özelliklerinden olan alt sistemler, sınırlar, hiyerarşiler ve kurallardan kısaca bahsedilecektir. Aile sistemi; birey alt sistemi, karı-koca alt sistemi, kardeşler alt sistemi, ebeveyn-çocuk alt sistemi gibi çeşitli küçük birimlerden oluşmaktadır ve her alt sistemin kendisine has işleyişi vardır (Ünal, 2013: 33; Afyonoğlu ve ark., 2021:60-61). Alt

sistemler birbirlerinden etkilenmekte ve dolayısıyla aile, alt sistemlerin toplamına göre değil işlevselliğine göre bütünlük kazanmaktadır. Burada anlatılmak istenen bütünlüklü bir yapısı olan ailenin, parçaların (bireylerin) toplamından daha büyük ve farklı olduğudur (Corey, 2015: 520; Mavili, 2015: 23; Ünal, 2013: 33). Diğer bir kavram olan sınırlar ise hem alt sistemler arasındaki duygu ve iletişim geçişlerini düzenlemekte hem de aile sisteminin diğer büyük sistemlerle ilişkisini belirlemektedir. Sınırlar belirgin, gevşek sınırlar ve katı sınırlar olmak üzere 3 farklı formda görülebilmektedir (Nadir, 2013: 134). Sağlıklı ailelerde gözlenen ve bireye hem ait olma duygusunu yaşatarak güvende hissetmesini sağlayan hem de benliğinin farklılaşmasına fırsat vererek özerklik kazanmasını sağlayan ailenin (Mavili, 2015: 121) sınırları, belirgin sınırlar kategorisine girmektedir. İki farklı nokta olan ait olma ve özerkliğin harmanlanmasıyla belirgin sınırlar oluşurken bu olguların uç noktalarda yaşanmasıyla sağlıklı tablolar karşımıza çıkabilmektedir. Katı sınırları olan ailelerde aşırı özerklik yaşanabilmekte ve duygusal alışverişlerini çok kısıtlayan bireyler yalnızlık ve kopukluk yaşayabilmektedir. Ait olmanın aşırılılaşması durumunda ise bağımlılık boyutu sahneye çıkmakta ve gevşek sınırların görüldüğü bu ailelerde yaşanan kuralsızlıkla birlikte alt sistemler ve bireyler iç içe geçmektedir (Nadir, 2013: 134-135; Ünal, 2013: 33). Sınırların sağlıklı olması için gerekli olan kurallar ve hiyerarşi, aile sistemi için önemli diğer kavramlardır. Kuralların olduğu bir ailede davranışlar belirginlik kazanmıştır ve dolayısıyla ailenin edindiği stabilizasyon sayesinde bünyesinde belirsizlik barındırması en aza inmiştir. Bununla birlikte ailede bir hiyerarşinin olması gerektiği belirtilmekte ve buna örnek olarak sağlıklı ailelerde anne-baba alt sisteminin çocukların sistemine göre daha yetkili bir konumda olması verilmektedir (Ünal, 2013: 33-34). Ailenin yapısını oluşturan kavramların her birinin sağlıklı ailenin sacayakları olduğu ve bu kavramların birbirine bağlı olduğu görülmektedir.

Aile kuramcılarının dikkat çektiği bir başka konu olan döngüsel nedensellik, sorunların neden-sonuç ilişkisine odaklanmaktansa, nedenin sonucu, sonucun da nedeni yeniden oluşturabileceğini dikkate alarak bu döngüye odaklanılması gerektiğini ifade etmektedir (Nadir, 2013: 133). Alanyazın incelendiğinde makalenin konusunu oluşturan evlilikte bütçe meselesinin döngüsel nedensel bir formunun olduğu görülmüş ve çiftlerin iletişim bozukluklarının para savaşlarına dönüşebileceği gibi finansal sıkıntıların da evlilik çatışmalarına sebep olabileceği anlaşılmıştır. Burada iletişim konusu da önemli bir yere sahiptir ve bireylerin birbirlerini anlaması ve anlaşmazlıkların çatışmaya dönüşmemesi için açık ve yapıcı bir iletişim kurulması önemlidir (Mavili, 2015: 24). Çünkü açık iletişim, evlilikte bütçe konusunda önemli bir etkiye sahiptir.

Evlilik ve Bütçe

Birey ve aileler temel yaşam gereksinimlerini karşılamak ve yaşam kalitelerini artırmak için ekonomik kararlar verirken parayla ilgili hesaplamalar yapmaktadır (Gönen ve Özgen, 2001: 69). Şarлак (2011: 18)'ın belirttiğine göre bireylerin parasal konularda genellikle bazı hedefleri vardır ve bunlar; kendisinin ve ailesinin temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek, tasarruf yapmak ve yaşam kalitesini yükseltmek, yeterli bir birikimle yaşlılık evresini geçirmek ve birikimini çocuğuna aktarmak şeklinde sıralanmaktadır. Dolayısıyla aile ve ekonomi, etkileşimli yapısından ötürü birbirlerini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir (Ulutaş, 2013: 337). Bireylerin kendi yuvalarını kurarken düğün alışverişiyle başlayan ailenin ekonomik süreci daha sonraları ailenin içinde bulunduğu yaşam döngüsüne göre şekil değiştirmekle birlikte varlığını hep sürdürmektedir (Gönen ve Özgen, 2001: 69). Örneğin çiftler, evliliğin ilk zamanları olan “yeni evli çift döneminde”, ev eşyaları ve düğün için yapılan harcamaların borç ödemeleri hakkında konuşurken; “anne baba olma döneminde” ise çocuğun o an ki ihtiyaçları ya da geleceği için yapılacak harcama ve yatırımlar hakkında konuşmaktadır.

Kişilerin evlenmeden önce bütçeleriyle ilgili bireysel olarak aldıkları kararları, çift olduktan sonra eşleriyle ortaklaşa almaları beklenir çünkü bütçeye ilişkin kararlar hane halkının diğer bireylerini de etkilemektedir (Coelho, 2014: 83; Terzioğlu, 1981:188; Ercan, Koçak ve Ercan, 2022:714). İdeal olan, çiftlerin olası çatışmaları önlemeleri için mali konuları evlenmeden önce konuşmalarıdır ancak bütçe konusu, hassas bir konu olması sebebiyle evlilikte bireylerin kimi zaman konuşmayı reddettiği bir tabu olabilmektedir (Grobbelaar ve Alsemgeest, 2016: 280). Yapılan bir araştırmada eşlere üzerinde konuşulması en zor üç konu seçmeleri istendiğinde erkekler sırasıyla para, çocuk yetiştirme, ve iş-ev hayatı dengesini seçerken kadınlar ise sırasıyla çocuk doğurma, para, ve iş-ev hayatı dengesini seçmiştir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 100).

Britt, Huston ve Durband (2010: 50-53)'in evli kadınlarla yaptıkları araştırmada, kadınlara eşleriyle para hakkında tartışma (konuşma) sıklığı sorulduğunda % 21'i asla, %39'u neredeyse hiç konuşmadığını belirtirken, % 32'si bazen, geriye kalan % 8'i ise her zaman eşleriyle para konusunda konuştuklarını belirtmiştir. Ayrıca toplam hanehalkı gelirine %60 veya daha fazla katkısı olan kadınların toplam hanehalkı gelirine eşit katkıda bulunan kadınlara kıyasla para tartışmalarını belirtme olasılıklarının neredeyse iki kat fazla olduğu öğrenilmiştir (Britt, Huston ve Durband (2010: 50-53). Yine benzer bir şekilde Grobbelaar ve Alsemgeest (2016: 278-280), evli çiftlerle yaptıkları araştırma sonucunda çiftlerin parayla ilgili iletişimlerinin az olduğu bulgusuna ulaşmış ve finansal konulardaki iletişim arttığında finansal çatışmaların azaldığını ifade etmiştir.

Kişinin yaşadığı finansal stresle birlikte finansal statüsünden memnun olmaması ve bu olumsuz havanın evliliğe yansması sonucunda evlilik çatışmaları yaşanabilmektedir (Poduska ve Allred, 1990: 162). Ulusal ya da küresel çapta yaşanan finansal kriz dönemlerinde, finansal durumları kötüleşen ve ekonomik baskı sonucu stres düzeyi yükselen bireylerin ilişki mutluluklarının azaldığı görülmektedir (Dew ve Xiao, 2013: 14-15). Diğer açıdan baktığımızda kişilerin geliri ve finansal yönetimi arttıkça finansal memnuniyetleri artmaktadır (Copur, 2015: 29; Parrotta, 1996: 79; Parrotta ve Johnson, 1998: 67-68). Başka bir araştırmada ise durum farklı bir açıdan incelenmiş ve bireylerin öz-saygı düzeyleri yükseldikçe finansal yönetim sürecine daha fazla dâhil oldukları ve finansal memnuniyetlerinin arttığı bulunmuştur (Gönen ve Özmete, 2007: 68). Ayrıca finansal memnuniyet ile evlilik ve yaşam memnuniyeti arasında da olumlu bir ilişki olduğu belirtilmektedir (Copur ve Eker, 2014: 693). Çünkü çiftler finansal yönetime katılarak hayatları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olduklarını hissetmekte ve bu da dolaylı yoldan ilişkilerine olumlu olarak yansımaktadır (Dew ve Xiao, 2013: 15-16; Copur, 2015: 28).

Bir başka araştırmaya göre sahip olunan finansal varlıklar arttıkça finansal çatışmanın azaldığı, sahip olunan borç arttıkça ise finansal çatışmanın arttığı belirtilmektedir. (Dew ve Stewart, 2012: 56-57). Liu ve arkadaşları (2020: 2) Çin'de yaptıkları ve hanehalkı borcunun mutluluk ile ilgisini ölçen araştırmada hanehalkı borcunun insanların mutluluğunu önemli ölçüde azalttığını belirtmiştir. Borç konusunda özellikle erkeklerin daha olumsuz etkilendiği, bunun sebebinin ise genellikle erkeklerin aile gelirinin çoğunluğundan sorumlu olmalarından kaynaklandığı belirtilmektedir (Dew ve Stewart, 2012: 56). Bir başka araştırmada eşler para konusuyla ilgili çatışma yaşarken kendilerinin ve eşlerinin diğer konulara oranla daha depresif davrandığını bildirmekte, buna ek olarak erkekler daha öfkeli (hakaret, fiziksel saldırganlık, tehdit) davrandıklarını ifade etmektedir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 99).

Pahl (1983: 244-249), gelir miktarı, gelir sahibi ve cinsiyet değişkeninin çiftlerin bütçe yönetimiyle karmaşık bir ilişkisi olduğunu belirtmiş ve bu konuyla ilgili bir sınıflandırma yapmıştır. Dört ana sistemden oluşan bu sınıflandırma (a) eşlerden biri tarafından yönetim sistemi, (b) harçlık sistemi, (c) ortak yönetim (havuz) sistemi, (d) bağımsız yönetim şeklindedir. (a) Eşlerden biri tarafından yönetilen sistem; "kadın" ve "erkeğin" yönetmesi şeklinde ikiye ayrılmaktadır. İlk olarak, erkek neredeyse tüm maaşını kadına teslim etmekte ve kendi kişisel harcamaları için küçük bir miktar ayırmaktadır. Bu sistem genellikle bütçe yönetiminin zorlu olduğu düşük gelirli ailelerde gerçekleşmektedir. İkinci olarak ise erkeğin ana kazanan olduğu yüksek gelirli çiftlerde gözlenen, erkeğin kazandığı tüm parayı yönettiği sistemdir. Kadının yoksunluk yaşaması ve ekonomik olarak şiddet görmesi böyle bir ilişkide gözlenebilmektedir (b) Harçlık sistemi kullanılan ailelerde genellikle sadece erkek para kazanmakta ve kadına günlük masraflarını karşılamak için sabit bir miktar para vermektedir. Geri kalan miktarı ise erkek yönetmektedir. (c) Ortak yönetim (havuz) sisteminde eşler havuzda topladıkları ortak paraya eşit erişime sahiptir ve masraflar her ikisinin de sorumluluğunda olmaktadır. Bu, her iki eşin de maaş aldığı çiftlerde gözlenebilmektedir. İstenirse kısmi havuzlama şeklinde olabilir ve sadece ortak giderler için gelirin bir kısmı ortaklaşa toplanabilmektedir. (d) Bağımsız yönetim sisteminde her iki eş de kendi kazançlarına sahiptir ve ortak harcamaların farklı kategorilerinden sorumlu olmaktadır (Pahl, 1983: 244-249).

Coelho (2014: 93), Portekizli çiftlerle yaptığı araştırmada Pahl (1983)'in bütçe yönetimine dair dördümlü sınıflandırma sistemini baz alarak ortak yönetim (havuz) sisteminin en çok kullanıldığını (% 78.5), kısmi ortak hesap kullananların % 18.8 olduğunu ve bağımsız yönetim sistemini kullananların ise % 2.7 olduğunu belirtmektedir. Fakat önemli bir parantez açarak eşlerin verdiği cevaplara bakıldığında

%33.6'sında bir tutarsızlık olduğunu, bu durumda ya eşlerin algılarının farklı olduğunu ya da hane geliriyle ilgili eşlerin eksik bilgisi olduğunu ifade etmektedir (Coelho, 2014: 93).

1981 yılında Malatya'da yapılan bir araştırmada çiftlerin % 72.9'unda bütçe yönetimine erkekler tek başlarına karar verirken, % 13.1'inde çiftler ortak karar vermektedir (Terzioğlu, 1981: 197). Bu araştırmada ailenin kentte yaşaması, eğitim seviyesinin yüksek olması, eşler arasındaki yaş farkının az olması ve evlilik süresinin 1-10 yıl arasında olması kadının bütçe yönetimine katılım olasılığını artırmaktadır (Terzioğlu, 1981: 188-197). 2003 yılında yine Türkiye'de yapılan başka bir araştırmaya göre ise bütçe yönetiminde katılımcıların eşleriyle ortaklaşa karar almaları (% 67.7) ilk sırada yer alırken, erkeklerin tek başına karar alması ise ikinci sırada yer almaktadır (Çopur ve Şafak, 2003: 9). Bütçe yönetimine katılımı ile ilgili yıllar içinde yaşanan bu değişiklikler, işgücüne katılan kadın oranının artması ve ailenin ekonomik faaliyetlerinin değişmesiyle ilişkilendirilmektedir (Aydın Boylu ve Terzioğlu, 2007: 93).

Kadının çalışma hayatına girmesiyle her ne kadar ikili istihdam yaygınlaşsada geleneksel cinsiyet rolleri büyük ölçüde geçerli olduğu için kadınlar erkeklere oranla daha fazla ev işi ve bakımla yüklenmektedir (Coelho, 2014: 88). Çift geliri ile yapılan bir araştırmaya göre kadınlar ev işlerine kocalarına göre 3 kat daha fazla zaman ayırmakta ve geleneksel olarak yapmak zorunda oldukları bu görevlerden dolayı haksızlık ve eşitsizlik duyguları yaşamaktadırlar (Bartley, Blanton, ve Gilliard, 2005: 87). Ev işlerinde yaşanan bu toplumsal eşitsizlik durumu ailenin bütçe yönetimi alanında da boy gösterebilmektedir (Coelho, 2014: 88). Birlikte yaşayan çiftlerle yapılan bir araştırmada erkeklerin bütçeyi tek başına yönetmek istemesi ve bunu güç çatışmasına dönüştürmesi durumunda yaşanan finansal çatışma sonucunda birlikteliğin dağıldığı ve evlilik olasılığının düştüğü belirtilmektedir (Dew, 2011: 180). Türk kültüründe bu duruma evlilik hazırlığı yapan ve aile yaşam döngüsünde "aileler arası dönemde" olan çiftlerin düğün hazırlığı sırasında finansal konularda anlaşmazlık yaşayıp evlilikten vazgeçilmesi örnek verilebilir.

Yapılan bir araştırmada çiftlerin çatışma konusu olarak parayı altıncı sırada belirttiği fakat para ile ilgili olan çatışmaların diğerlerine göre daha uzun sürdüğü ve yeni bir sorundansa geçmişteki tartışmaların tekrarlamasının daha olası olduğu bulunmuştur. Yani para ile ilgili çatışmaların çözümsüz kalma olasılığı diğer konulara göre daha yüksektir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 98-99). Bunun önüne geçebilmek ve her eşin gelir yönetiminde söz sahibi olabilmesi için çiftlerin harcamalar ve tasarrufun nasıl yapılacağı ya da borcun nasıl ve kimden alınacağı konusunda konuşarak aile içinde belli kuralları oluşturmaları gerekmektedir (Coelho, 2014: 83; Grobbelaar ve Alsemgeest, 2016: 280). Çiftlerin bütçe konusuyla ilgili streslerini birbiriyle paylaşmaları, çiftlerin hem finansal iletişimlerini güçlendirmeleri için hem de evlilik hayatının her alanında anlayışı artırmak için önem kazanmaktadır (Grobbelaar ve Alsemgeest, 2016: 280).

Bütçe konusunu konuşmanın önemini anlamak amacıyla beş hafta boyunca finansal danışmanlık alan çiftlerin stres ve mutluluk düzeylerinin ölçüldüğü deneysel bir araştırmada çiftlerin beş hafta sonunda hem ilişki streslerinde hem de finansal streslerinde azalma olduğu ayrıca mutluluk düzeylerinde artış olduğu gözlenmiştir. Araştırmacıların buradan yaptığı çıkarıma göre aileyle çalışan profesyonellerin, çiftlerin streslerini azaltmak ve mutluluklarını artırmak için onların para konusunda konuşmalarını sağlaması gerekmektedir (Haselwood, Koochel, ve Britt-Lutter, 2019: 340-343). Aile danışmanlarının, çiftleri rahatsız eden gizli sorunlarını ve tabularını ortaya çıkarmak için zemin hazırlaması (Dew ve Stewart, 2012: 57) ve bütçe konusundaki uyumu etkileyen zorlukların ve karmaşıklığın farkında olarak özel dikkat ve enerji harcaması gerekmektedir (Papp, Cummings, ve Goeke-Morey, 2009: 102). İleride ailelerle çalışacak olan sosyal hizmet öğrencilerinin, evli çiftleri bütçe yönetimiyle ilgili konuşmaya cesaretlendirebilmeleri için öncelikle kendilerinin farkındalık düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet öğrencilerinin bu konuyla ilgili düşüncelerini incelemek, hem öğrencileri anlamak için hem de aile danışmanlığı sürecinde bütçe konusunun konuşulabilir kılınması için önemlidir. Alanyazın incelendiğinde ulusal yazında bu konuyla ilgili bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu anlamda, mevcut araştırmanın bu boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Amaç

Bireyler genellikle içinde yetiştikleri aile ve toplumun kalıplarını normalize ederek benimsemekte ve herhangi bir değişime karşı direnç göstermektedir (Zastrow, 2014: 257). Sosyal çevrenin etkisiyle kazanılan bu değerlerin bireyi nasıl etkilediği çoğu zaman birey tarafından fark edilmemektedir (Thompson, 2016: 33). Çeşitli sorunlar yaşayan farklı özellikteki müracaatçılara danışmanlık yapması beklenen sosyal hizmet uzmanlarının (Zastrow, 2014: 6-7), sahip olduğu değerlere karşı farkındalığının yüksek olması gerekmekte (Thompson, 2016: 33) ve değişime karşı katı bir yaklaşımdan uzak durması beklenmektedir (Thompson, 2016: 151). Danışmanlık hizmeti verecek sosyal hizmet uzmanlarının kendileri hakkında içgörü sahibi olması ve kendi beklentilerini, sınırlarını, rol ve tutumlarını iyi bir şekilde çerçeveselendirilmesi gerekmektedir (Mavili Aktaş, 2000: 62-63). Aksi takdirde verilen danışmanlık hizmeti profesyonellikten uzaklaşır.

Aile içi ilişkilerde yönetilmesi ve üzerinde anlaşılması gereken en önemli konulardan biri bütçe yönetimidir. Bütçe yönetimi çoğu zaman açıkça dillendirilmeyen, üzerinde konuşulmayan bir konudur. Bütçe yönetiminin açık ve şeffaf bir şekilde planlanmaması eşlerin ekonomik şiddet algısına veya uygulamasına yol açabilmektedir.

Bu bilgiler ışığında hassas bir konu olan çiftlerin bütçe yönetimi konusunun, aile danışmanlarının kendi değer ve önyargılarından etkilenmeye açık bir konu olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada geleceğin aile danışmanı adayları olan sosyal hizmet öğrencilerinin, evlilikte önemli bir konu olan çiftlerin bütçe yönetimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Bu araştırmada sosyal hizmet öğrencilerinin evli çiftlerin bütçe yönetimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi için sayısal verilerle istatistiksel analizlerin yapıldığı nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmada kullanılan tanımlayıcı ve ilişkisel bir araştırma modeli oluşturulmuştur. Araştırma öncesinde Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu 06.07.2020 tarihli toplantıda 626 sayılı karar ile etik kurul izni alınmıştır.

Araştırmanın Gereçleri: Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu ve literatür taraması sonrası oluşturulan anket soruları kullanılmıştır. Anket soruları oluşturulurken evlilikte finansal yönetim ve bütçe konularıyla ilgili araştırmalara başvurularak, Bartley ve arkadaşları (2005), Copur ve Eker (2014), Copur (2015) ve Parrotta (1996)'dan yararlanılmıştır. Oluşturulan anket formu için üç uzman görüşüne başvurulmuş olup, uzmanların önerileri doğrultusunda ankete nihai şekli verilmiştir. Anket soruları online anket şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Türkiye'nin farklı üniversitelerinde öğrenim gören sosyal hizmet bölümü öğrencileridir. Araştırmanın örnekleme kartopu örneklem metodu ile ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden 342 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması: Veriler surveey.com' da oluşturulan anket aracılığı ile Nisan 2020'de toplanmıştır.

Verilerin Analizi: Toplanan veriler SPSS 20 programıyla analiz edilmiş ve analizlerde ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

a. Sosyo-Demografik Bilgiler

342 kişiden oluşan katılımcıların 47'si erkek (% 13.7), 295'i kadındır (% 86.3). Yaş ortalamaları yaklaşık 21 olmakla birlikte en düşük 18, en yüksek 40'tır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfların dağılımlarına göre birinci sınıfta 80 kişi (% 23.4), ikinci sınıfta 76 kişi (% 22.2), üçüncü sınıfta 92 kişi (% 26.9) ve dördüncü sınıfta 94 kişi (% 27.5) bulunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu (% 98.2) bekarıdır. Çoğunlukla (% 80.1) çekirdek ailelerde yetişmişlerdir. Katılımcıların anne ve baba eğitim seviyesine bakıldığında çoğunluğunun ilkökul/ortaokul (anne %64.9; baba %52.9) seviyesinde olduğu

öğrenilmiştir. Bundan sonra yapılacak analizlerde lise altı eğitim seviyesi için düşük eğitim düzeyi, lise ve üstü için yüksek eğitim düzeyi ifadesi kullanılacaktır.

b. Anket Sorularının Bazı Değişkenlere Göre Analizi

Tablo 1: Ortak gelir yönetimine olumlu yaklaşıma ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	207	% 60.5
Hayır	62	% 18.1
Kararsızım	73	% 21.3
Toplam	342	% 100

Tablo 1’de katılımcıların %60.5’inin “bir çiftin paraları için ortak hesap kullanmalarının finansal karar vermeyi kolaylaştırdığını” belirttiği görülmektedir. Bu soruyla ilgili Tablo 2’de farklı değişkenlerle yapılan ki-kare testinde öğrencinin yaşı, sınıfı, kendi geliri ve yaşamının çoğunu geçirdiği yere göre anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı ($p > 0,05$) fakat öğrencinin anne-baba eğitim durumu ve aile gelirine göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ($p < 0,05$) görülmüştür.

Tablo 2. Anne ve babanın eğitim düzeyine göre ortak gelir yönetimine olumlu yaklaşıma ilişkin ki-kare testi

Değişkenler	Evet		Hayır		Kararsızım		Toplam		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
Anne Eğitim Seviyesi	Düşük	171	64%	41	%15.4	55	%20.6	267	%78.1
	Yüksek	36	48%	21	28%	18	24%	75	%21.9
	Toplam	207	%60.5	62	%18.1	73	%21.3	342	%100
	x^2	$x^2 : 7,971$		p < 0,05 (p: 0,019)					
Baba Eğitim Seviyesi	Düşük	132	%66.7	25	%12.6	41	%20.7	198	%57.9
	Yüksek	75	%52.1	37	%25.7	32	%22.2	144	%42.1
	Toplam	207	%60.5	62	%18.1	73	%21.3	342	%100
	x^2	$x^2 : 10,873$		p < 0,05 (p: 0,004)					
Aile Geliri	1000-2499 TL	33	%54.1	7	%11.5	21	%34.4	61	%17.8
	2500-3500 TL	68	%64.8	15	%14.3	22	21%	105	%30.7
	3500 + TL	106	%60.2	40	%22.7	30	17%	176	%51.5
	Toplam	207	%60.5	62	%18.1	73	%21.3	342	%100
	x^2	$x^2 : 11,550$		p < 0,05 (p: 0,021)					

Tablo 2’de “Çiftin paraları için ortak hesap kullanmaları finansal kararlarını vermelerini daha da kolaylaştırır.” sorusuna annelerinin eğitim seviyesi düşük olan öğrencilerin evet deme oranı %64 iken %20,6’sı kararsız olduğunu belirtmiş ve %15,4’ü hayır cevabını vermiştir. Annelerinin eğitim seviyesi yüksek olan öğrencilerin %48’i evet, %28’i hayır ve %24’ü kararsızım cevabını vermiştir. Annenin eğitim seviyesi düştükçe bu soruya evet cevabının verilme oranı artmaktadır ($p < 0,05$).

Benzer bir durum baba eğitim seviyesinde de gözlenmekte ve babanın eğitim seviyesi düşük olan öğrencilerin %66,7’si evet, %12,6’sı hayır ve %20,7’si kararsızım cevabını vermektedir. Babaları yüksek eğitim seviyesinde olan öğrencilerin %52,1’i evet, %25,7’si hayır ve %22,2’si kararsızım cevabını vermektedir. Babanın eğitim seviyesi düştükçe bu soruya evet cevabının verilme oranı artmaktadır ($p < 0,05$).

Aile geliri 1000-2499 TL arasında olan öğrenciler bu soruya %54.1 evet, %11.5 hayır ve %34.4 kararsızım cevabını vermiştir. Aile geliri

2500-3500 TL arasında olan öğrenciler %64.8 evet, %14.3 hayır ve %21 kararsızım cevabını vermiştir. Aile geliri 3500 TL’den fazla olan öğrenciler ise %60.2 evet, %22.7 hayır ve %17 kararsızım cevabını vermiştir ($p < 0,05$).

Tablo 3: Ortak gelir yönetiminin evlilik ilişkisinin yürüdüğünün göstergesi olduğuna dair ki-kare testi

	N	%
Evet	97	% 28.4
Hayır	174	% 50.9
Kararsızım	71	% 20.8
Toplam	342	% 100

Tablo 3 ‘de Katılımcıların %50.9’u “bir çiftin paraları için ortak hesap kullanmalarının evliliklerinin yürüdüğünü göstermediğini” belirtmektedir. Bu soruyla ilgili farklı değişkenlerle yapılan ki kare testinde sadece babanın eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ($p < 0,05$) görülmüştür.

Tablo 4: Baba eğitim durumuna göre ortak gelir yönetiminin evlilik ilişkisinin yürüdüğünün göstergesi olduğuna dair ki-kare testi

Açıklayıcı Değişken	Evet		Hayır		Kararsızım		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Baba Eğitim Seviyesi								
Düşük	63	%31.8	89	%44.9	46	%23.2	198	%57.9
Yüksek	34	%23.6	85	%59	25	%17.4	144	%42.1
Toplam	97	%28.4	174	%50.9	71	%20.8	342	%100
x^2			$x^2 : 6,612$		$p < 0,05$ (p: 0,037)			

“Çiftin paraları için ortak hesaplarının olması evliliklerinin yürüdüğünü gösterir.” sorusuna babaları düşük eğitim seviyesinde olan öğrencilerin %31,8’i evet, %44,9’u hayır ve %23,2’si kararsızım cevabını vermiştir. Babaları yüksek eğitim seviyesinde olan öğrencilerin %23,6’sı evet, %59’u hayır ve %17,4’ü kararsızım cevabını vermiştir. Bu soruya babaları yüksek eğitim düzeyinde olan öğrencilerin hayır cevabını verme oranı babaları düşük eğitim düzeyinde olanlara göre daha yüksektir ($p < 0,05$). Anne eğitim seviyesine göre bu soruya verilen cevaplarda anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır ($p: 0,069 / p > 0,05$).

Tablo 5: Evlilik ilişkisinde bireylerin ayrı hesaplarının olması gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	114	% 33.3
Hayır	110	% 32.2
Kararsızım	118	% 34.5
Toplam	342	%100

Tablo 5'te "İnsanlar evlendiklerinde ayrı hesaplardaki paralarını ayrı olarak tutumaya devam etmeliler." sorusuna verilen evet, hayır ve kararsızım cevaplarının dağılımı birbirine çok yakın olmakla birlikte cevaplar tablo 6'da ki-kare testiyle incelendiğinde anne-baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmektedir.

Tablo 6: Ebeveyn eğitim düzeyine göre evlilik ilişkisinde bireylerin ayrı hesaplarının olması gerektiğine ilişkin ki-kare testi

Açıklayıcı Değişkenler		Evet		Hayır		Kararsızım		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Anne Eğitim Seviyesi	Düşük	79	%29.6	94	%35.2	94	%35.2	267	%78.1
	Yüksek	35	%46.7	16	%21.3	24	32%	75	%21.9
	Toplam	114	%33.3	110	%33.2	118	%34.5	342	%100
	χ^2			$\chi^2 : 8,802$		$p < 0,05$ (p: 0,012)			
Baba Eğitim Seviyesi	Düşük	56	%28.3	73	%36.9	69	%34.8	198	%57.9
	Yüksek	58	%40.3	37	%25.7	49	34%	144	%42.1
	Toplam	114	%33.3	110	%32.2	118	%34.5	342	%100
	χ^2			$\chi^2 : 6,851$		$p < 0,05$ (p: 0,033)			

Tablo 6'da "İnsanlar evlendiklerinde ayrı hesaplardaki paralarını ayrı olarak tutumaya devam etmeliler." sorusuna annelerinin eğitim seviyesi düşük olan öğrencilerin evet deme oranı %29.6 iken hayır ve kararsızım diyenlerin oranı 35.2'dir. Annelerinin eğitim seviyesi yüksek olan öğrencilerin %46.7'si evet, %21.3'ü hayır ve %32'si kararsızım cevabını vermiştir. Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe evet cevabı verme oranı artmaktadır.

Benzer bir durum baba eğitim seviyesinde de gözlenmekte ve baba eğitim seviyesi düşük olan öğrencilerin %28.3'ü evet, %36,9'u hayır ve %34.8'i kararsızım cevabını vermektedir. Babaları yüksek eğitim seviyesinde olan öğrencilerin ise %40.3'ü evet, %25,7'si hayır ve %34'ü kararsızım cevabını vermektedir. Babanın eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin evet cevabı verme oranı artmaktadır.

Anne ve babasının eğitim seviyesi yüksek olan öğrenciler, çiftlerin bütçe yönetiminde bağımsız davranmasını daha fazla tercih etmektedir.

Tablo 7: Evlilik ilişkisinde bireylerin gelirlerinin bir kısmını ortak hesapta, bir kısmını ayrı hesaplarda tutması gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	209	% 61.1
Hayır	65	% 19
Kararsızım	68	% 19.9
Toplam	342	% 100

Tablo 7’de katılımcıların çoğunluğu (%61.1) “evli çiftlerin paralarının bir kısmını ortak hesap, bir kısmını ayrı hesapta tutması” gerektiğini belirtmiştir. Bu cevaplar “Sizce çiftler para hesaplarını nasıl yönetmeliler?” sorusuna (Tablo 8) çoğunluğun (% 76.3) verdiği “Ortak hesap+her eş için ayrı hesap” cevabı ile örtüşmektedir. Mevcut sorunun diğer değişkenlerle farklılaşp farklılaşmadığına bakılmış fakat herhangi bir değişkenle anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 8: Çiftlerin para hesaplarını nasıl yönetmesi gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Sadece ortak hesap	56	% 16.4
Ortak hesap+erkek için ayrı hesap	2	% 0.6
Ortak hesap+kadın için ayrı hesap	3	% 0.9
Ortak hesap+her eş için ayrı hesap	261	% 76.3
Her eş için ayrı hesap (Ortak hesap yok)	20	% 5.8
Toplam	342	100%

Çiftlerin para hesaplarını yönetme şekliyle (Tablo 8) ilgili katılımcıların %76.3’nün verdiği “ortak hesap ve her eş için ayrı hesap” cevabından anlaşıldığı gibi katılımcılar evliliğin hem bireysel ve bağımsız yönünü desteklemekte hem de çiftlerin eşleriyle birlikte ortak paydada buluşması gerektiğinin göstergesi olan çiftlerin belirleyeceği miktarda parayı ortak bir hesapta toplamayı desteklemektedirler. Bu yöntem, Pahl (1983)’in bütçe sınıflandırmasından biri olan kısmi havuz yönetim sistemine girmektedir.

Aşağıdaki tablolarda diğer sorulara verilen cevapların dağılımlarına yer verilmiştir. Çoğunluğun verdiği cevaplar beklenen niteliktedir. Katılımcıların %94.2’si “eşlerin maddi/parasal hedeflerinin planını yaparken bu konuyu düzenli olarak birlikte tartışması gerektiğini” söylemekte, “aile ekonomisine kim daha fazla katkı yapıyorsa alınan kararda onun etkisi daha ağır basmalıdır” sorusuna %93.6 hayır cevabını vermekte, “eğer ileride maddi konularda eşimle anlaşamazsak son kararı ben veririm ve gerekçelerini kendisine sonra açıklarım” sorusuna verilen hayır cevabı katılımcıların % 74’ünü oluşturmakta ve son olarak “çocuklar, para yönetiminin babada olduğunu düşünmelidir” sorusuna %87.1 hayır cevabını vermektedir. Bu sorulara verilen cevaplar sosyal hizmet öğrencilerinin farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Evlilik ilişkisinde ekonomik planların birlikte yapılması gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	322	% 94.2
Hayır	10	% 2.9
Kararsızım	10	% 2.9
Toplam	342	% 100

Tablo 10: Evlilik ilişkisinde ekonomik katkısı fazla olanın karar alma etkisinin fazla olması gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	7	%2
Hayır	320	% 93.6
Kararsızım	15	% 4.4
Toplam	342	% 100

Tablo 11: Evlilik ilişkisinde anlaşmazlık olduğunda eşlerin tek başına karar alabileceğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	20	%5.8
Hayır	253	%74
Kararsızım	69	% 20.2
Toplam	342	% 100

Tablo 12: Ailede bütçe yönetiminin babada olduğunun düşünülmesi gerektiğine ilişkin ki-kare testi

	N	%
Evet	21	% 6.1
Hayır	298	% 87.1
Kararsızım	23	% 6.7
Toplam	342	% 100

Tartışma ve Sonuç

Sosyal hizmet öğrencilerinin bütçe yönetimine ilişkin görüşlerinin incelendiği bu araştırmada literatür taraması sonucu oluşturulan anket soruları kullanılmıştır. Anket sorularının uygun olanlarıyla ki-kare analizi yapılmış ve bu soruların bazı değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Yapılan analizler sonrasında en önemli bulgu olarak anne-baba eğitim seviyesinin katılımcıların verdiği cevaplarla arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

“Çiftin paraları için ortak hesap kullanmaları finansal kararlarını vermelerini daha da kolaylaştırır.” sorusuna anne ve baba eğitim seviyesi düştükçe evet cevabının verilme oranı artmaktadır ($p < 0,05$). Çiftin paraları için ortak hesaplarının olması evliliklerinin yürüdüğünü gösterir.” sorusuna babaları yüksek eğitim düzeyinde olan öğrencilerin hayır cevabını verme oranı diğerlerine göre daha yüksektir ($p < 0,05$). Anne eğitim seviyesine göre bu soruya verilen cevaplarda anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. “İnsanlar evlendiklerinde ayrı hesaplardaki paralarını ayrı olarak tutmaya devam etmelidir.” sorusuna anne ve babanın eğitim seviyesi yükseldikçe evet cevabı verme oranı artmaktadır. Bu bulgulara göre anne ve babasının eğitim seviyesi yüksek olan öğrenciler, çiftlerin bütçe yönetiminde bağımsız davranmasını daha fazla desteklemektedir. Bu durum, anne ve baba eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte çalışma yaşamında yer alan ve bütçe konusunda daha fazla söz sahibi olan kadının bulunduğu ailelerde yetişmiş katılımcıların olabileceğidir. Alanyazın incelendiğinde finansal yönetime dair davranışların ailede öğrenildiği ve geleceğe taşındığı belirtilmekte, bu sebeple anne ve babanın bilinçli olmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır (Gönen ve Özmete, 2007: 68).

Katılımcıların %60.5'i "bir çiftin paraları için ortak hesap kullanmalarının finansal karar vermeyi kolaylaştırdığını" (Tablo 1) belirtirken, katılımcıların %50.9'u "bir çiftin paraları için ortak hesap kullanmalarının evliliklerinin yürüdüğünü göstermediğini" (Tablo 2) belirtmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların çiftlerin ortak bütçe kullanmasının finansal yönetimi kolaylaştırdığı fakat bu durumun evlilik ilişkisi üzerinde bir etkisi olmadığını düşündüğü öğrenilmiştir. Türkiye’de evli çiftlerle yapılan bir araştırmada da buna benzer bulgulara ulaşılmış, katılımcılar ortak hesaba sahip olmanın çiftlerin finansal karar almalarını kolaylaştıracağını belirtirken bu ortak hesapların evlilik bağlılığını etkilemediğini düşündükleri öğrenilmiştir (Copur ve Eker, 2014: 692). Oysa yapılan araştırmalar göstermektedir ki finansal yönetim ile evlilik memnuniyeti arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır (Dew ve Xiao, 2013: 15-16; Copur, 2015: 28).

Katılımcıların çoğunluğu (%61.1) "evli çiftlerin paralarının bir kısmını ortak hesap, bir kısmını ayrı hesapta tutması" gerektiğini belirtmiştir (Tablo 4). Bu cevaplar "Sizce çiftler para hesaplarını nasıl yönetmeliler?" sorusuna (Tablo 5) çoğunluğun (% 76.3) verdiği "Ortak hesap+her eş için ayrı hesap" cevabı ile örtüşmektedir. Yine Tablo 3'te belirtilen "İnsanlar evlendiklerinde ayrı hesaplardaki paralarını ayrı olarak tutmaya devam etmeliler." sorusuna verilen evet, hayır ve kararsızım cevaplarının dağılımı birbirine çok yakın çıkmış ve %33.3 evet, %32.2 hayır ve %34.5 kararsızım cevabını vermiştir. Buradan çoğunluğun kararsız olduğu görülmekte ve tam bir bireyselliği destekleme konusunda çekimser kaldıkları düşünülmektedir. Bu üç sorunun bulguları birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların evlilikte bireysellik ve özgürlük salınımı dengesinin farkında oldukları görülmektedir. Fakat burada dikkat çeken başka bir durum az önce de bahsedilen ve katılımcıların %60.5'inin "bir çiftin paraları için ortak hesap kullanmalarının finansal karar vermeyi kolaylaştırır" (Tablo 1). Sorusuna katılımcıların çoğunluğu ortak hesabı desteklemekte fakat buna ek olarak her eş için ayrı bir hesabın olmasını daha uygun görmektedir. Evli çiftlerle yapılan bir araştırmada da buna benzer bulgular elde edilmiş ve bireylerin yüzde 40,4'ü "bir çiftin parası ortak bir hesapta olduğunda finansal kararlar almanın daha kolay olduğunu" belirtirken bireylerin yüzde 41,1'i her bir eş için ayrı hesaplar tercih etmiştir (Copur ve Eker, 2014: 683). Bu durum araştırmamızın bulgularını da desteklemektedir.

"Eşler maddi/parasal hedeflerinin planını yaparken bu konuyu düzenli olarak birlikte tartışmalılar." sorusu için çoğunluk (% 94.2) evet cevabını vermiştir. Alanyazın incelendiğinde çiftlerin evlilik memnuniyetleri için finansal konuları sık sık konuşarak bütçelerini planlamaları gerektiği, bunu yapan çiftlerde parasal stresin azaldığı ve ilişki mutluluğunun arttığı görülmüştür. Buna rağmen para ve bütçe konusu çiftler arasında bir tabu olarak görülmekte olup konuşulması en zor konular arasında kabul edilmektedir (Britt, Huston ve Durband, 2010: 50-53; Coelho, 2014: 83; Grobbelaar ve Alsemgeest, 2016: 280). Bu sebeple aile danışmanlarının bütçe konusuyla ilgili farkındalığının yüksek olması gerekmektedir (Haselwood, Koochel, ve Britt-Lutter, 2019: 343). Bu araştırmada aile danışmanı adaylarının bu bilinçte olduğu bulgusuna ulaşılmış olması önemlidir.

"Aile ekonomisine kim daha fazla katkı yapıyorsa alınan kararlarda onun etkisi daha ağır basmalıdır." sorusuna %93.6 hayır cevabını verirken, "Çocuklar, para yönetiminin babada olduğunu düşünmelidir." sorusuna %87 hayır cevabını vermiştir. Toplumsal cinsiyet bağlamında yapılan araştırmalar göstermektedir ki kadının çalışma yaşamında aktif olmadığı zamanlarda eve para getiren erkeğin bütçe konusunu tek başına planlama ihtimalinin yüksek olduğu görülmektedir. Kadının çalışma yaşamında dâhil olması ve gelir getirmede müşterek sorumluluk alması ile birlikte aile bütçesinde daha fazla söz sahibi olduğu fakat ev işi görevlerinde yine erkeğe göre daha fazla sorumluluk aldığı ve geleneksel görevlerinin devam ettiği belirtilmektedir (Aydiner Boylu ve Terzioğlu, 2007: 93; Coelho, 2014: 83-88; Çopur ve Şafak, 2003: 9; Grobbelaar ve Alsemgeest, 2016: 280; Terzioğlu, 1981: 197).

Toplumsal cinsiyet bağlamında sorulan bu sorular, cinsiyet olarak kadın ve erkek olmanın ötesinde toplumsal normlar içinde kadın ve erkek olmanın anlam ve görevleri bağlamında katılımcılara yöneltilmiştir. Bu cevaplar sonrasında katılımcıların bu konuda farkındalık düzeyinin yüksek olduğu bulgusu edinilmiştir.

"Eğer ileride maddi konularda eşimle anlaşamazsak son kararı ben veririm ve gerekçelerini kendisine sonra açıklarım." sorusuna %74 hayır cevabı verilmiştir. Başkasını etkileyecek bir konu hakkında eşlerden birinin bağımsız karar vermesi, bütçe konusuyla ilgili küçük bir problemin belki de

ileride daha karmaşık hale gelebileceği tehlikesini içermektedir. Bu sebeple katılımcıların bu konudaki görüşü önemli görölmektedir.

Öneriler

Aile danışmanı adaylarının bütçeyle ilgili görüşlerinin yetiştikleri aile ortamından büyük oranda etkilenmesi sebebiyle adaylara kendi kalıp yargılarını sorgulatmak ve kendileriyle ilgili içgörülerini artırmak amacıyla aile danışmanlığı eğitimlerinde bütçe konusuya ilgili derslere daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca birçok aileyi etkilediği düşünölen bir konu olduğu için hem toplumdaki ailelerin bilinçlenmesi hem de bir sonraki kuşakların daha bilinçli yetişmesi için makro çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Türkiye’de bu konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde araştırmacıların bütçe konusunu incelerken genellikle yapılan harcamaların nasıl düzenlendiği, yatırım yapıp yapılmadığı, yapılıyorsa hangi yatırım araçlarının kullanıldığı, hangi amaçla yatırım yapıldığı, borç alırken hangi kurumların tercih edildiği ve bunların eğitim, cinsiyet, gelir gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığıyla ilgilendiği görölmektedir. Bütçe konusu, daha çok tüketim davranışlarını anlamak amacıyla incelenmekte fakat bunun evlilik ilişkisine nasıl yansıdığıyla ilgili çok fazla kaynak bulunmamaktadır. Bu sebeple hem aile danışmanı adaylarını daha detaylı incelemek hem de bütçe konusunun Türk evliliklerini nasıl etkilediğiyle ilgili bilgi edinmek için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Afyonoğlu, M. F., Kesen, N. F., Canpunar, M., & Yavuz, M. (2021). Bireylerin Çocuk Kaybı ve Yas Sürecinin Aile Sistem Teorisi Temelinde Sosyal Hizmet Perspektifiyle Değerlendirilmesi. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (17), 59-81.
- Aydiner Boylu, A. (2019). Aile Nedir? A. Aydiner Boylu, V. Baydar, G. Günay, H. Şahin, & A. Ersoy içinde, *Ailelerle Sosyal Hizmet* (s. 4-23). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Aydiner Boylu, A., & Terzioğlu, G. (2007). Kadının Çalıştığı ve Çalışmadığı Ailelerde Gelirin Kullanım Biçimi. *Aile ve Toplum*, 3(12), 91-100.
- Bartley, S., Blanton, P., & Gilliard, J. (2005). Husbands and Wives in Dual-Earner Marriages: Decision-Making, Gender Role Attitudes, Division of Household Labor and Equity. *Marriage and Family Review*, 37(4), 69-94.
- Baydar, V. (2019). Aile ile Çalışma ve Ön Değerlendirme. A. Aydiner Boylu, V. Baydar, G. Günay, H. Şahin, & A. Ersoy içinde, *Ailelerle Sosyal Hizmet* (s. 62-81). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını .
- Britt, S., Huston, S., & Durband, D. (2010). The Determinants of Money Arguments between Spouses. *The Journal of Financial Therapy*, 1(1), 42-60.
- Coelho, L. (2014). My Money, Your Money, Our Money: Contributions to the Study of Couples' Financial Management in Portugal. *RCCS Annual Review*, 6(6), 83-101.
- Copur, Z. (2015). Assessing the Causal Relationship among Financial Problems, Financial Management Practices, Financial Satisfaction and Life Satisfaction. *The International Journal of Interdisciplinary Organizational Studies*, 9, 17-32.
- Copur, Z., & Eker, I. (2014). The Relationship between Financial Issues and Marital Relationship. *International Journal of Arts and Sciences*, 7(5), 683-697.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları*. (T. Ergene, Çev.) Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Çamur Duyan, G. (2018). Aileye Yönelik Sosyal Hizmetler. Ö. Özgür Bayır, G. Çamur Duyan, T. Tuncay, E. Erbay, Y. Genç, & A. Şar içinde, *Aile ve Çocukla Sosyal Hizmet* (s. 74-103). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Çopur, Z., & Şafak, Ş. (2003). Ailede Gelirin Kullanımına İlişkin Karşılaşılan Problemlerin İncelenmesi. *Aile ve Toplum*, 2(6), 7-13.
- Dew, J. (2011). Financial Issues and Relationship Outcomes Among Cohabiting Individuals. *Family Relations*, 60(2), 178-190.
- Dew, J., & Xiao, J. J. (2013). Financial Declines, Financial Behaviors and Relationship Happiness during the 2007-2009 Recession. *Journal of Financial Therapy*, 4(1), 1-20.
- Ercan, M., Koçak, O. & Ercan, F. Z. (2022). An Investigation of the Relationship Between Gender Roles Attitudes and Self-Esteem of Married . *İçtimaiyat*, 6 (2), 704-716.
- Göka, E., Yüksel, F. V., & Göral, F. S. (2006). İnsan ilişkilerinde yansıtımlı özdeşim. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 46-54.
- Gönen, E., & Özgen, Ö. (2001). *Aile Ekonomisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Gönen, E., & Özmete, E. (2007). Finansal Refah: Finansal Yönetim Sürecinden Duyulan Tatmin, Finansal Davranışlar ile Öz-saygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aile ve Toplum*, 3(11), 57-69.
- Grobbelaar, C., & Alsemgeest, L. (2016). The Relationship between Spousal Communication and Financial Arguments and Stress between Young Married Couples. *Journal of Social Sciences*, 46(3), 271-281.
- Günay, G. (2019). Aile Danışmanlığı. A. Aydın Boylu, V. Baydar, G. Günay, H. Şahin, & A. F. Ersoy içinde, *Ailelerle Sosyal Hizmet* (s. 255-276). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Haselwood, C., Koochel, E., & Britt-Lutter, S. (2019). Love and Money: Reducing Stress and Improving Couple Happiness. *Marriage and Family Review*, 55(4), 330-345.
- Liu, Z., Zhong, X., Zhang, T., & Li, W. (2020). Household Debt and Happiness: Evidence from The China Household Finance Survey. *Applied Economics Letters*, 27(3), 1-7.
- Mavili Aktaş, A. (2000). Evlilik Danışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 1(10), 53-68.
- Mavili, A. (2015). *Ben ve Ailem*. Konya: Atlas Akademi.
- Nadir, U. (2013). Aile Danışmanlığı Eğitimlerinde Popüler Filmlerin Kullanımı ve Yapısal Aile Terapisi Kuramı ile Dalgaların Prensi Filminin Analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 129-143.
- Pahl, J. (1983). The Allocation of Money and The Structuring of Inequality within Marriage. *Sociological Review*, 31(2), 237-262.
- Papp, L., Cummings, E., & Goeke-Morey, M. (2009). For Richer, for Poorer: Money as a Topic of Marital Conflict in the Home. *Family Relations*, 58(1), 91-103.
- Parrotta, J. (1996). The Impact of Financial Attitudes and Knowledge on Financial Management and Satisfaction. *The Faculty of Graduate Studies, School of Family and Nutritional Sciences Family Studies*. The University of British Columbia.
- Parrotta, J., & Johnson, P. (1998). The Impact of Financial Attitudes and Knowledge on Financial Management and Satisfaction of Recently Married Individuals. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 9(2), 59-75.
- Poduska, B., & Allred, G. (1990). Family Finances: The Missing Link in MFT Training. *The American Journal of Family Therapy*, 18(2), 161-168.
- Ronald, Y. (2013). Introduction to Social Work. Y. Ronald, S. Malar, & P. Laavanya içinde, *Social Work An Introductory Text Book* (s. 3-11). New Delhi: Regal Publications.
- Söylemezoğlu, Ü., Ermiş, Y., Cesur, G., Aktaş, R., & Aktaş, A. (1998, Aralık 28). Ben Olmadan Biz Oluyoruz. *Hürriyet Gazetesi*.
- Şarlak, Z. (2011). *Aile Bütçesi ve Kaynak Yönetimi*. İstanbul: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Terzioğlu, G. (1981). Malatya İli Kırsal ve Kentsel Alanlarında Yaşayan Ailelerin Ev Yönetimi Biçimi ve Kadının Yönetimdeki Etkinliği Üzerinde Bir Araştırma. *Ekonomik Yaklaşım*, 2(5), 187-202.
- Thompson, N. (2016). *Sosyal Hizmeti Anlamak*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Tuncay, T. (2018). Aile Sosyal Hizmetinde Temel Danışmanlık Yaklaşımları. Ö. Özgür Bayır, G. Çamur Duyan, T. Tuncay, E. Erbay, Y. Genç, & A. H. Şar içinde, *Aile ve Çocukla Sosyal Hizmet* (s. 104-131). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Ulutaş, E. (2013). Ekonomik Ünite Olara Aile. M. Aydın , & M. Aydın (Dü.) içinde, *Sistemik Aile Sosyolojisi* (s. 335-355). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Ünal, S. (2013). Sistemik Aile Tedavisinde Temel Kavramlar. *Türkiye Klinikleri*, 6(1), 32-37.

Zastrow, C. (2014). Sosyal Hizmete Giriş. (D. B. Çiftci, Çev.) Ankara: Nika Yayınları.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / The statement on the contribution ratio of researchers:
Birinci yazar /First author % 35, İkinci yazar/Second author % 35 Üçüncü yazar/Third author % 30
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest is reported by the authors).

Extended Abstract

One of the most important issues in family relations is the management of the family budget. Budget management is an issue that is generally not discussed openly. A poor planning of budget may lead to economic conflicts between couples.

In this sense, it is thought that budget is a sensitive issue affected by individuals' own values and the prejudices of family counselors. This study aimed to examine the views of social work students who are future family counselors on the budget management of married couples.

Research Tools: In this study, the Demographic Information Form and the survey questions developed based on literature review were used as the data collection tools. While developing the survey, the studies of Bartley et al. (2005), Copur and Eker (2014), Copur (2015), and Parrotta (1996) on financial management and budget in marriage were used. The opinions of three experts in the field of social work were obtained, and the survey took its final form based on the recommendations of the experts. The survey was administered online.

Target Population and Sample of the Research: The target population of the study was social work students who studied in different universities in Turkey. The sample of the study was selected using the snowball sampling method. The sample consisted of 342 students who agreed to participate in the research.

Data Collection: The data was collected in April 2020 through a survey created on surveey.com.

Analysis of Data: The data was analyzed with the SPSS 20 program, and the Chi-square test was used for the analysis.

Results: The study revealed that using joint accounts for the preservation of the income facilitates the financial decisions of couples. As the education level of the parents decreases, the rate of a positive response to the statement increases ($p < 0.05$). In addition, when the statement "The fact that couples have joint accounts indicates that their marriage is working." was considered, our study showed that the students whose fathers' education level was higher gave a negative response to this statement ($p < 0.05$).

Our study further revealed that as the education level of parents increased, the rate of a positive response to the statement of "People should continue to keep their money in separate accounts when they get married." increased. The findings showed that the students whose parents had higher education levels supported couples to act independently in budget management. This finding may be attributed to the fact that there may be participants who have grown up in families where women have been involved in working life and have more say in the budget. The literature also suggests that behaviors related to financial management are learned in the family and carried to the future, therefore it is emphasized that it is important for the parents to be conscious (Gönen & Özmete, 2007: 68).

While 60.5% of the participants stated that a couple's having a joint account for their money facilitates financial decisions (Table 1), 50.9% of the participants stated that a couple's having a joint account for their money does not indicate that their marriage is working (Table 2). Thus, our study showed that according to the participants, having a joint account facilitates financial management, but it has no effect on the marital relationship. One study conducted with married couples in Turkey reached similar findings. The participants stated that having a joint account makes it easier for couples to make financial decisions, but the joint account does not affect their marital commitment (Copur & Eker, 2014: 692). However, various studies also suggest a positive relationship between financial management and marital satisfaction (Dew & Xiao, 2013: 15-16; Copur, 2015: 28).

The majority of the participants (61.1%) reported that married couples should keep some of their money in a joint account and some of it in a separate account (Table 4). This finding corresponds with the finding that the majority of the participants (76.3%) gave the response "joint account and separate account for each spouse" to the question of "How do you think couples should manage their bank accounts?". Also, as seen in Table 3, the distribution of "yes", "no" and "undecided" responses to the statement of "When people get married, they should continue to keep their money in separate accounts." is very close to each other (33.3% yes, 32.2% no and 34.5% undecided). It is seen that the majority was undecided, and they did not support full individuality. When the findings regarding these three questions are evaluated together, it can be stated that the participants were aware of the balance of individuality and freedom in marriage. However, another point that draws attention here is that 60.5% of the participants stated that using a joint account facilitates financial decisions (Table 1). The majority of the participants supported the joint account, but at the same time, they found it more appropriate to have a separate account for each spouse. In a study conducted with married couples, similar findings were obtained, and 40.4 percent of the participants stated that it is easier to make financial decisions when couples have a joint bank

account, while 41.1 percent of the participants preferred separate accounts for each spouse (Copur & Eker, 2014: 683). This finding corresponds with the findings of the present study.

The majority of the participants (94.2%) chose the response "yes" to the statement of "As spouses plan their material/monetary goals, they should discuss this together regularly". The literature suggests that couples need to plan their budget by talking about financial issues frequently for marital satisfaction. When they do this, monetary stress decreases and happiness in the relationship increases. Nevertheless, the issue of money and budget is considered to be a taboo between couples and is among the most difficult topics to talk about (Britt, Huston, & Durband, 2010: 50-53; Coelho, 2014: 83; Grobbelaar & Alsemgeest, 2016: 280). For this reason, family counselors should have a high level of awareness of the budget issue (Haselwood, Koochel, & Britt-Lutter, 2019: 343). An important finding of the present study is that family counselor candidates have this awareness.

93.6% of the participants gave a negative response to the statement of "Whoever contributes more to the family economy should have a greater influence on economic decisions". In addition, 87% of the participants gave a negative response to the statement of "Children should think that the father is in charge of money". Studies conducted within the context of gender revealed that in the past, when women were not active in the working life, men who brought money to home were more likely to plan the budget issue alone. However, with their involvement in working life and taking joint responsibility in generating income, now women have a greater say in the family budget, but they still take more responsibility in housework duties than men, and their traditional duties continue (Aydiner Boylu & Terzioğlu, 2007: 93; Coelho, 2014: 83-88; Çopur & Şafak, 2003: 9; Grobbelaar & Alsemgeest, 2016: 280; Terzioğlu, 1981: 197).

74% of the participants gave a negative response to the statement of "If my spouse and I cannot agree on financial matters in the future, I will make the final decision and explain the reasons later". The independent decision of one of the spouses on an issue that will affect the other poses a danger that a small problem related to the budget issue may become more complex in the future. For this reason, the opinions of the participants on this issue are considered important.

The statements on gender were directed to the participants to reveal the meaning of being a woman and a man and duties of genders within social norms, beyond being a woman and a man as gender. The responses of the participants showed that they have a high level of awareness on gender and gender equality.